

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoR/7/2026
Identifikačné číslo spisu:	1721201818
Dátum vydania rozhodnutia:	19.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1721201818.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého C. O. R., narodeného X. C. XXXX, bytom u otca, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, Moyzesova 2, dieťa matky E. M., narodenej XX. H. XXXX, L. H., B. H. XXX, t. č. J., B. XX, zastúpenej advokátom Mgr. Ing. Jurajom Trokanom, Trnava, Vajanského 10, a otca O. C.C. H. R., narodeného X. H. XXXX, R. D., R. XXXX/XX, zastúpeného spoločnosťou Staník LEGAL s.r.o., Bratislava, Šancová 11A, IČO: 53 586 379, za účasti Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, IČO: 00 166 481, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 5P/181/2021, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. júla 2025 sp. zn. 12CoP/49/2025, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 5P/181/2021-2610 z 13. novembra 2024 zveril maloletého C. O. R., narodeného X. C. XXXX (ďalej len „maloletý“) do osobnej starostlivosti otca (výrok I.); vyslovil, že zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok je povinný a oprávnený otec (výrok II.); matke uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého od 1. apríla 2012 mesačne sumou 200 eur, počnúc dňom 24. júla 2024, ktorú sumu je matka povinná zasielať k rukám otca vždy do 15. dňa v mesiaci vopred (výrok III.); matke uložil povinnosť zaplatiť zročné výživné na maloletého za obdobie od 24. júla 2024 do 31. októbra 2024 v sume 325 eur najneskôr do 30 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám otca (výrok IV.); otcovi uložil povinnosť zabezpečiť maloletému odbornú terapiu u detského psychoterapeuta (výrok V.); matke maloletého zakázal styk s maloletým, ako aj akýkoľvek písomný a telefonický kontakt s maloletým, ako aj kontakt prostredníctvom sociálnych sietí a iných elektronických prostriedkov komunikácie, a to na čas do právoplatného skončenia trestného konania vo veci zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa matka mala dopustiť na maloletom (výrok VI.). Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (výrok VII.).

1.1. Rozhodol tak s poukazom na čl. 3, 4 a 5, § 24 ods. 4 a 5, § 28 ods. 1 a 2, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5, § 75 ods. 1 a § 76 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). Po vyhodnotení všetkých dôkazov a s prihliadnutím na závažnú skutočnosť, že matke bolo dňa 21. mája 2024 vyšetrovateľkou Okresného riaditeľstva PZ v Pezinku vznesené obvinenie pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa mala dopustiť na maloletom, súd prvej inštancie dospel k záveru, že v najlepšom záujme maloletého je jeho zverenie do výlučnej osobnej starostlivosti otca. K tomuto záveru sa priklonili aj kolízny opatrovník a znalec vo vypracovanom znaleckom posudku. Súčasne súd s poukazom na ľahkovážny postoj matky k nariadeným neodkladným opatreniam zdôraznil, že vo veci boli márne vyčerpané všetky menej invazívne prostriedky na zabezpečenie styku otca s maloletým.

1.2. Súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že vzťahy medzi rodičmi sú napäté a ich komunikácia je vážne narušená, maloletý má nepochybne rád oboch rodičov, i keď jeho vzťah k otcovi je aktuálne narušený vplyvom matky. Považoval za preukázané, že matka je nespolupracujúcim rodičom, v celom konaní presadzovala len svoje záujmy, a to aj na úkor maloletého. Súd zohľadnil skutočnosť, že matka bola v minulosti psychiatricky liečená, pričom aktuálne sa odmieta podrobiť vyšetreniu svojho zdravotného stavu, nespolupracovala so znalcom a v čase, keď bol maloletý odňatý z jej starostlivosti, svoje pomery neupravila. Počas konania bola matka vo výraznom odpore, opakovane útočila na sociálnych pracovníkov, vystupovala agresívne, negatívne sa vyjadrovala na adresu súdu aj na adresu všetkých zúčastnených osôb v konaní (ÚPSVaR Pezinok, Okresná prokuratúra Pezinok, CDR Pezinok, Centrum Náruč Žilina, ustanovený znalec), pričom vystupovala voči nim nepriateľsky, nespolupracovala, nerešpektovala ich a neustále sa stavala do role obete. Matka vo vzťahu k otcovi zaujala neprimerane nepriateľský postoj, opakovane ho pred maloletým dehonestovala, neumožňovala mu styk s maloletým, závažné rozhodnutia týkajúce sa maloletého s otcom vôbec nekomunikovala (presťahovanie, škola), čím opakovane porušovala ustanovenia § 35 zákona o rodine. Súd mal tiež za preukázané, že matka počas súdneho konania ovplyvňovala maloletého, rozprávala sa s ním, ako by mal vypovedať o otcovi, čo je zjavné z niektorých vyjadrení maloletého, ako aj oznámení Centra Náruč. Na základe obsahu otcom predložených zvukových záznamov súd prvej inštancie konštatoval, že zo strany matky dochádzalo k vyostreniu kritických situácií a až k psychickému ubližovaniu maloletému. Zo záverov znaleckého posudku vypracovaného Ústavom pre znaleckú činnosť v psychológii a psychiatrii, spol. s r. o., vyplynulo, že znalec odporučil zverenie maloletého do osobnej starostlivosti otca. Znalec v posudku uviedol, že je značne pravdepodobné, že matka maloletého trpí aktuálne závažným duševným (psychotickým) ochorením a v tomto stave nie je aktuálne bez podstúpenia liečby schopná zabezpečiť pre svoje maloleté dieťa takú starostlivosť, akú by dieťa potrebovalo. Správanie matky voči maloletému je pre dieťa ohrozujúce. K otázke psychického stavu maloletého znalec uviedol, že vo vzťahu k otcovi je maloletý aktuálne v úplnej symbióze s matkou, t. j. nemá voči nemu svoje vlastné pocity, postoje, vníma ho len „cez matku“, čo je dôsledkom dlhodobého vplyvu zo strany matky, čo je negatívne. Maloletý vníma správanie otca ako negatívne, správanie matky vníma ako veľmi pozitívne. Z hľadiska perspektívy, resp. vývoja maloletého hodnotil znalec správanie matky voči maloletému ako podstatne viac škodlivé než správanie otca.

1.3. Následne súd prvej inštancie konštatoval, že otec maloletého počas celého konania viac hľadel na najlepší záujem maloletého, mal záujem o uzatvorenie rodičovskej dohody s matkou a spĺňa všetky predpoklady pre zabezpečenie riadnej starostlivosti o maloletého. V priebehu konania súd nezistil také správanie otca, ktoré by preukazovalo, že otec matku pred maloletým dehonestuje či očierňuje. Otec v čase vykonávania osobnej starostlivosti o maloletého umožňoval matke komunikáciu s maloletým. Súd nevnímal zo strany maloletého žiadne prevzaté negatívne názory otca na matku v takom zmysle, ako maloletý opakovane deklaroval prevzaté názory matky na otca. V čase osobnej starostlivosti matky o maloletého naopak bol maloletý opakovane vystavený vyhrážkam zo strany matky a psychickému týraniu. Súd prvej inštancie tiež zistil veľmi závažné pochybenia v starostlivosti matky o maloletého, ktorá pristupovala k maloletému neprimerane prísne, opakovane mu prezentovala svoje vnímanie a názor na otca, ktoré maloletý v plnej miere prevzal, čo veľmi negatívne ovplyvnilo ich vzťah, výsledkom čoho bolo, že maloletý aktuálne svojho otca absolútne odmieta. Súd však mal za preukázané, že v čase, keď

mal maloletého vo svojej starostlivosti otec, postupne dochádzalo k náprave ich vzťahu a v starostlivosti otca maloletý prosperoval. Proces reparácie vzťahu medzi otcom a maloletým matka opakovane narúšala. Kolízny opatrovník, Centrum pre deti a rodiny Pezinok, ako aj pracovníci Centra Náruč veľmi kladne hodnotili prístup otca k maloletému, spôsob jeho komunikácie s ním, a to i vo vypätých situáciách, keď sa s ním maloletý spočiatku odmietal baviť, vždy sa mu však podarilo maloletého uvoľniť, zapojiť ho do hry a rozveseliť. V tomto smere teda otec prejavil podstatne väčšiu mieru empatie ako matka. Otec má vybudované stabilné rodinné zázemie, žije s partnerkou, s ktorou si maloletý v čase zverenia otcovi výborne rozumel.

1.4. Súd rozhodol, že povinný a oprávnený zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok je výlučne otec maloletého, pretože mal za preukázané, že vzťah medzi rodičmi maloletého je veľmi napätý, ich komunikácia je vážne narušená, matka svoje rodičovské práva zneužíva, keď vo vzťahu k otcovi zaujala neprimerane nepriateľský postoj, závažné rozhodnutia týkajúce sa maloletého s otcom vôbec nekomunikovala. Z matkinho postoja je badateľná snaha o veciach v živote maloletého rozhodovať bez súčinnosti a častokrát aj bez vedomia otca. Takýto výkon rodičovských práv a povinností súd považoval za rozporný so záujmom maloletého a nežiaduci pre zabezpečenie stability výchovného prostredia maloletého.

1.5. Pri určovaní vyživovacej povinnosti matky na maloletého súd prvej inštancie zohľadnil najmä vek maloletého, prihliadol na mesačné náklady na maloletého vyčíslené na sumu 685,96 eura, ktoré posúdil ako primerané vzhľadom na jeho vek a potreby. Otec mal priemerný mesačný príjem za obdobie január 2024 až september 2024 vo výške 1 977,51 eura, matka bola od mája 2024 nezamestnaná, evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie poberala dávku v nezamestnanosti vo výške 743,20 eura, pričom do apríla 2024 bola zamestnaná v spoločnosti KONE Business Services, s.r.o. a jej čistý priemerný mesačný príjem za obdobie od októbra 2021 do februára 2024 bol vo výške 1 088,74 eura. Vzhľadom na predchádzajúce príjmy matky mal súd za preukázané, že bolo v jej možnostiach a schopnostiach dosahovať taký príjem, aby mohla platiť určené výživné. Bol toho názoru, že i napriek súčasnému nižšiemu príjmu z dôvodu nezamestnanosti si matka musí svoje finančné záležitosti zariadiť tak, aby bola schopná na výživu maloletého určeným výživným prispievať. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie určil výživné vo výške 200 eur mesačne od 24. júla 2024, keď bol maloletý na základe neodkladného opatrenia nariadeného uznesením č. k. 5P/181/2021-2370 zo 17. júla 2024 odovzdaný do starostlivosti otca.

1.6. Zákaz styku matky s maloletým na čas do skončenia trestnej veci súd prvej inštancie zdôvodnil tým, že matka toto svoje právo zneužívala na to, aby maloletému vštepovala nepriateľský postoj voči otcovi. Navyše voči matke bolo dňa 21. mája 2024 vznesené obvinenie pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa mala dopustiť na maloletom. Zo záverov znaleckého posudku vypracovaného v trestnom konaní vyplynulo, že maloletý napĺňa väčšinu psychologických znakov typických pre deti, ktoré sa stali obeťami týrania. Uvedené opatrenie bolo navrhnuté aj zo strany znalcov a ďalších odborníkov, ktorí s rodičmi a maloletým intenzívne pracovali. Z aktuálnej situácie vyplývalo, že už zákaz styku matky s maloletým nariadený neodkladným opatrením bol v najlepšom záujme maloletého, nakoľko maloletý v starostlivosti otca prosperuje a bez vplyvu matky a na základe vlastnej skúsenosti si tak mohol vytvárať obraz o otcovi, ktorý bol dovtedy silne ovplyvnený negatívnym postojom matky.

1.7. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na základe odvolania matky rozsudkom z 30. júla 2025 sp. zn. 12CoP/49/2025 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil vo výrokoch I., II., III., IV. a v závislom výroku VII. ako vecne správne (výrok I.); zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku VI. tak, že matke maloletého zakázal styk s maloletým, akýkoľvek písomný a telefonický kontakt s maloletým, ako aj kontakt prostredníctvom sociálnych sietí a iných elektronických prostriedkov komunikácie (výrok II); vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho

konania (výrok III).

2.1. Odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré považoval za vecne správne a súladné s najlepším záujmom maloletého a v podrobnostiach na ne odkázal v zmysle ustanovení § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Vo vzťahu k odvolacej námietke matky, ktorá tvrdila, že z pojednávania dňa 13. novembra 2024 sa riadne ospravedlnila a navrhla jeho odročenie z dôvodu úrazu oka a dočasnej práceneschopnosti, pričom doložila súdu prvej inštancie lekársku správu s informáciou, že je dočasne práceneschopná, odvolací súd konštatoval, že z predloženej lekárskej správy nevyplyvalo, že zdravotný stav matky je tak vážny, aby sa nemohla zúčastniť na pojednávaní. Súčasne matka nepredložila vyjadrenie lekára, že jej zdravotný stav jej bráni v tom, aby sa na pojednávaní zúčastnila. Skutočnosť, že matke bol ošetrovujúcim obvodným lekárom vystavený elektronický doklad o práceneschopnosti, nebola postačujúca na hodnoverné, objektívne preukázanie existencie dôležitého dôvodu, pre ktorý sa matka na pojednávanie nemohla dostaviť. Uvedenú interpretáciu aproboval aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS/226/2018. Odvolací súd tiež uviedol, že nebola splnená ani druhá podmienka pre odročenie pojednávania na návrh účastníka konania, a to že od matky nebolo možné spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechala zastúpiť. Matka bola v konaní riadne zastúpená advokátkou, pričom jediným dôvodom, pre ktorý bolo odročené pojednávanie dňa 10. júla 2024 bolo, že na pojednávanie bol predvolaný znalec, ktorého výsluch navrhla matka. Stotožnil sa aj so záverom súdu prvej inštancie, že nebol žiaden dôvod, pre ktorý by matka musela klásť znalcovi otázky osobne a nemohla by mu otázky položiť advokátka matky. Pojednávania boli na žiadosť matky odročené už dňa 9. februára 2022, dňa 10. júna 2024, dňa 17. júna 2024, z čoho bolo možné vyvodiť záver, že matka sa snažila rozhodnutie súdu vo veci samej oddialiť. Súd prvej inštancie pritom dňa 12. novembra 2024 právnej zástupkyňi matky oznámil, že zákonná sudkyňa nevyhovela jej žiadosti o odročenie pojednávania. Na základe uvedeného odvolací súd uzavrel, že zo strany súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces tým, že konal a rozhodol v neprítomnosti matky a jej právnej zástupkyne. Pokiaľ matka namietala, že by z jej strany účasťou na pojednávaní došlo k porušeniu liečebného režimu, odvolací súd opätovne poukázal na možnosť jej právnej zástupkyne zúčastniť sa na pojednávaní.

2.2. Za procesné pochybenie nepovažoval odvolací súd ani nevypočutie znalca J.. A. S. súdom prvej inštancie, ktorého výsluch matka navrhla. Znalec svoju neprítomnosť na pojednávaní ospravedlnil a nakoľko sa nedostavila ani matka a jej právna zástupkyňa, pokiaľ súd prvej inštancie nemal za potrebné ho vypočuť, od jeho výsluchu upustil. Takéto konanie súdu nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Súd vykonávajúci dokazovanie vo veci totiž nie je viazaný návrhmi strán, ani ich názormi a je to súd, ktorý určí rozsah a mieru, v ktorej sa dokazovanie vykoná. Inak povedané, povinnosti účastníkov konania navrhovať dôkazy nezodpovedá povinnosť súdu vykonať každý dôkaz, ktorý účastník navrhol (I. ÚS 75/1996, II. ÚS 153/2003, IV. ÚS 208/2009). Nevykonanie navrhovaného dôkazu možno považovať za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie len ak tento dôkaz mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doposiaľ vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, čo ale nebolo naplnené v danom prípade.

2.3. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o zverení maloletého do osobnej starostlivosti otca, ako aj s rozhodnutím o zákaze styku matky s maloletým. Odvolací súd nevhliadol neobjektívnosť znalca a jeho závery považoval za objektívne zistené a podporené ostatnými výsledkami dokazovania. Zdôraznil, že matka sa odmietla podrobiť znaleckému dokazovaniu a pokiaľ sa znalec vyjadril k jej duševnému stavu, zhodnotil jej stav a správanie bez určenia bližšej diagnózy, pričom jej odporučil psychiatrické vyšetrenie. Správanie matky počas pobytu maloletého u nej, ale aj v čase pobytu maloletého v zariadení Náruč - pomoc deťom, keď matka manipulovala maloletého a vyvíjala na neho tlak napr. v tom, aby zbieral informácie o otcovi a vyjadroval názory, ktoré boli jej názormi, nepochybne vyplývalo z vykonaného dokazovania. Odhliadnuc od obsahu nahrávok, ktoré boli podľa matky neoverené, otcom upravené a tri roky staré, vyvíjanie tlaku matkou na maloletého a jeho psychické zaťaženie sa odzrkadlilo i v postoji maloletého k otcovi. Maloletý bol už počas konania neodkladným opatrením zverený do osobnej starostlivosti otca, pričom počas tohto pobytu u otca sa jeho správanie

zmenilo a bolo v jeho prospech. V starostlivosti otca maloletý prospieval a bolo zistené, že otec je schopný zabezpečiť maloleťmu všetky jeho potreby pre jeho bezpečný a stabilný vývoj. Pokiaľ matka namietala, že z obsahu rozhodnutia nevyplývajú zistenia z psychologického vyšetrenia z centra Náruč - pomoc deťom, ktoré nie sú súčasťou spisu, odvolací súd uviedol, že vo veci bolo vykonané dostatočné dokazovanie, z ktorého vyplynuli vyššie uvedené závery.

2.4. Odvolací súd sa stotožnil aj s rozhodnutím súdu prvej inštancie v otázke zastupovania maloletého otcom a spravovania jeho majetku. Ako nedôvodnú vyhodnotil odvoláciu námietku matky, že súd v tejto časti založil svoje rozhodnutie len na tej okolnosti, že komunikácia rodičov je napätá. Poukázal na bod 102 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, z ktorého boli zrejmé aj ďalšie dôvody rozhodnutia súdu v tejto časti. Odvolací súd uviedol, že s ohľadom na komplexné posúdenie veci, t. j. na snahu matky o odmietanie otca maloleťm, jej konanie ohľadom maloletého bez súčinnosti otca, ale aj nerešpektovanie jeho názoru zo strany matky, išlo o zneužívanie rodičovských práv a povinností, ako aj o stav dlhotrvajúci, zdôvodňujúci prijaté závery súdu prvej inštancie.

2.5. Obdobne sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie aj s rozhodnutím súdu o zákaze styku matky s maloleťm, aj keď už nie s lehotou, dokiaľ má mať matka zákaz styku s maloleťm. Okolnosti danej veci podľa odvolacieho súdu jednoznačne indikovali potrebu maloletého dieťaťa, aby sa jeho styk s matkou nerealizoval a ich kontakt neprebíhal ani prostredníctvom telefónu, sociálnych sietí a iných elektronických prostriedkov. Zistenia vyplývajúce z dokazovania, vrátane záverov znaleckého posudku č. 5/2023, znaleckého posudku č. 49/2023 v trestnej veci ČVS: ORP-340/1-VYS-PK-2022, uznesenia OR PZ v Pezinku zo dňa 21. mája 2024 ČVS: ORP-340/1-VYS-PK-2022, správ predkladaných Detským krízovým centrom Náruč Žilina z 28. marca 2024, zo 14. mája 2024, z 21. mája 2024 a z 31. mája 2024, výsluchov svedkov na pojednávaní súdu dňa 10. júla 2024 preukazovali, že akýkoľvek kontakt maloletého s matkou aktuálne predstavuje pre zdravý psychický aj fyzický vývin maloletého hrozbu. Extrémne negatívne nastavenie maloletého voči otcovi trvalo práve v čase, kedy bol maloletý v osobnej starostlivosti matky a aj v období umiestnenia maloletého v zariadení Náruč - pomoc deťom v kríze, do času, kým matke nebol zakázaný styk. Ďalej bolo preukázané, že matka maloleťmu vštepovala nepriateľský postoj voči otcovi, ako aj voči zamestnancom zariadenia, vyvolávala v prežívaní maloletého vnútorný konflikt a napätie. Aj keď sa jej správanie voči maloleťmu môže navonok javiť ako ochranné a priateľské, je vo svojej podstate výrazne agresívne. Matka zahlcovala maloletého svojimi názormi, postojmi, sugerovala mu svoje videnie sveta, nedávala mu na výber, neposkytovala mu reálne informácie o otcovi, resp. o vonkajšom svete. Odvolací súd za daného stavu prisvedčil úvahe súdu prvej inštancie, že správanie matky je pre maloleté dieťa ohrozujúce a plne odôvodňuje nadradenie záujmu maloletého dieťaťa na nerušenom psychickom a fyzickom vývine nad právom matky na realizovanie styku a iného kontaktu s maloleťm dieťaťom.

2.6. Odvolací súd však prisvedčil námietke matky, že trestné konanie môže trvať niekoľko rokov a môže skončiť rôznym spôsobom. Odvolací súd poukázal aj na to, že matka môže preukázať, že je schopná pristupovať ku svojim povinnostiam zodpovedne a dbať aj o potrebu existencie otca v živote maloletého a rozvíjať ich vzťah bez ohľadu na to, aký vzťah k otcovi má ona sama, a to aj pred skončením trestného konania. Z uvedeného dôvodu odvolací súd v tejto časti rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil (§ 388 CSP). Pokiaľ matka poukazovala na prezumpciu neviny, bolo potrebné zohľadňovať prioritne záujem maloletého a jeho zdravý fyzický a duševný vývoj, ktorý matka v tejto chvíli nie je schopná zabezpečiť. Potvrdenie, ktoré matka predložila (správa zaslaná mailom od psychiatra, ktorý ju vystavil na základe telefonickej konzultácie), bolo nepostačujúce na prijatie záveru o jej spôsobilosti starať sa o maloletého a stýkať sa s ním tak, aby maloleté dieťa nebolo manipulované a nebol podporovaný jeho odpor k otcovi. I keď je zrejmé, že maloletý má k matke pozitívny vzťah a zákaz styku maloletého s matkou nepochybne bude mať vplyv na maloletého, dôsledky, ktoré matka svojím nastavením voči otcovi a pôsobením na maloletého môže do budúcnosti u maloletého spôsobiť, sú tak závažné, že vzhľadom na jeho zdravý fyzický a duševný vývoj bolo potrebné zasiahnuť aj formou zákazu styku maloletého s matkou, kým sa nepreukáže, že matka je schopná stýkať sa s maloleťm tak, aby na neho nevyvíjala tlak a rešpektovala aj rolu otca v živote maloletého. Odvolací súd uzavrel, že úmysel matky chrániť syna nemôže byť na úkor jeho zdravého vzťahu k otcovi. Pokiaľ matka

poukazovala na násilné správanie otca voči maloletému počas ich spolužitia, takéto správanie otca preukázané nebolo.

2.7. Za správne označil odvolací súd aj závery súdu prvej inštancie v časti určenia vyživovacej povinnosti matke. I keď čiastočne považoval za dôvodnú námietku matky, že súd prvej inštancie neskúmal aktuálne majetkové pomery rodičov, napokon správne vyhodnotil, že príjmy otca nie sú v deklarovanej výške 1 977,51 eura. Pokiaľ ide o matku, správne vychádzal z jej príjmu u predchádzajúceho zamestnávateľa vo výške 1 088,74 eura, hoci k 13. novembru 2024 poberala dávku v nezamestnanosti vo výške 470,70 eura, pretože ukončenie pracovného pomeru si matka zavinila sama. K skončeniu pracovného pomeru došlo výpoveďou zo strany zamestnávateľa pre závažné porušenie pracovnej disciplíny (v súdnom spise na č. l. 2290). Súčasne odvolací súd zdôraznil, že výživné bolo určené v nižšej výške než je obvyklá prax súdov.

2.8. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 1 a 2 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu v celom rozsahu podala matka (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na opätovné prejednanie.

3.1. Dovolateľka uviedla, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v súhrne na piatich stranách s ohľadom na obsah výrokov nebolo možné považovať za dostatočné. Ďalej namietala, že súd prvej inštancie pojednával v jej neprítomnosti napriek tomu, že sa riadne ospravedlnila a požiadala o odročenie pojednávania. Súdny porušil jej procesné práva, keď neakceptovali ňou predložené lekárske potvrdenie a elektronický doklad o práceneschopnosti a upreli jej prítomnosť na výsluchu znalca, ktorého žiadala vypočuť. Tvrdenie o jej nekompetentnosti vychovávať syna, ktorého vychovávala 11 rokov, založené len na odkaze o vznesení obvinenia, považovala dovolateľka za porušenie prezumpcie nevinoty a degradáciu jej výchovy syna ako takej. Poukázala na správu Detského krízového centra Náruč z 29. januára 2024, z ktorej vyplývalo, že maloletý vníma svojho otca negatívne a akúkoľvek formu stretnutia odmieta. Maloletý má k nej ako matke pozitívny vzťah a zákaz styku by mal výrazný vplyv na zdravý vývoj citovej väzby medzi nimi. Bola toho názoru, že rozhodnutie o rodičovských právach musí vychádzať z najlepšieho záujmu dieťaťa, nie z represívneho postoja k rodičovi. Súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal okolnosťami negatívneho vzťahu medzi maloletým a jeho otcom a dôležitosť prikladal výlučne uzneseniu o vznesení obvinenia voči matke. Tvrdenia o otcovi a jeho vzťahu k maloletému bagatelizoval i napriek tomu, že na ne matka opakovane poukazovala. Maloletý bol zverený do rúk otca v prostredí, v ktorom dlhodobo nevyrastal a nemá k nemu vytvorené citové puto. Podľa názoru dovolateľky odňatie dieťaťa zo starostlivosti by malo byť krajným prostriedkom tzv. ultima ratio, a to v prípade, ak matka nie je schopná zabezpečiť riadnu starostlivosť o maloletého, čo však nebol jej prípad. Súdny neoprávnene obmedzil jej rodičovské práva a nerešpektoval právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávného osobného styku s obidvomi rodičmi. Rozhodnutie odvolacieho súdu označila za rozporné s ustanovením § 24 ods. 5 zákona o rodine. Skutočnosť, že medzi rodičmi existuje napätie, je daná predchádzajúcou negatívnou skúsenosťou matky s otcom maloletého, ktorá sa snaží maloletého len chrániť, nemôže jej však byť na ťarchu. Dovolateľka tiež namietala, že všetky dôkazy boli en bloc vyhodnotené len v jej neprospech a súd postupoval voči nej neobjektívne a zaujato. Uzavrela, že výrokmi súdov bola prakticky, aj keď nie výslovne, pozbavená rodičovských práv, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

4. Otec napadnuté rozhodnutie považoval za vecne správne, v súlade s najlepším záujmom maloletého a vykonaným dokazovaním, ako aj dostatočne odôvodnené. Stotožnil sa s dôvodmi konštatovanými odvolacím súdom, že neboli splnené podmienky pre vyhovieť návrhu matky na odročenie pojednávania v zmysle § 183 ods. 1 CSP. K ostatným námietkam matky uviedol, že matka celkom opomenula, že súdy nižších inštancií mali za preukázané manipulovanie a nastavovanie maloletého z jej strany k negatívnemu vzťahu voči otcovi. Otec uznal, že maloletý mal počas osobnej starostlivosti matky o

maloletého k nemu negatívny vzťah, avšak zo súdneho konania bolo zrejmé, že to bolo spôsobené výlučne konaním matky, nie otca. Bol toho názoru, že súdy svoje rozhodnutia nezaložili výlučne na vznesenom obvinení voči matke, pričom poukázal v konkrétnostiach na bod 107 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie sa v bode 101 odôvodnenia svojho rozsudku rozsiahlo venoval vzťahu otca a syna a príčinám negatívneho nastavenia maloletého na otca. Rovnako na námietky matky v tomto smere reagoval aj odvolací súd. Následne otec poukázal na správy kolízneho opatrovníka z 19. marca 2025, z 23. apríla 2025, z 21. mája 2025, z 23. júna 2025 a z 22. augusta 2025, z ktorých je zrejmé, že otcova starostlivosť o maloletého je bezproblémová, maloletý prospieva a jeho situácia je stabilizovaná. Konštatoval, že jeho vzťah so synom sa rapídne zlepšil už po nariadení neodkladného opatrenia a stále sa zlepšuje. Uvedené je dôsledkom jeho príkladnej starostlivosti o maloletého, ako aj absencie prítomnosti matky v živote maloletého. Uviedol, že matka aj po skončení konania naďalej pokračuje v negatívnom správaní voči otcovi, na sociálnych sieťach sa hanlivo vyjadruje o otcovi a o osobách a inštitúciách, ktoré boli zainteresované do konania. Matka doposiaľ žiadnym spôsobom nepreukázala, že by jej pôsobenie na maloletého v súčasnosti mohlo dať záruku, že maloletému pod jej vplyvom nehrozí poškodenie zdravého psychického vývinu. Okrem toho si matka neplní ani súdom určenú vyživovaciu povinnosť a neuhradila ani zročné výživné. Navrhol dovolanie matky odmietnuť ako nedôvodné.

5. Kolízny opatrovník sa stotožnil s rozhodnutím súdov v celom rozsahu. Uviedol, že vykonáva pravidelný dohľad nad maloletým, pričom nemá výhrady voči starostlivosti otca o maloletého. Stav maloletého v domácnosti otca je stabilizovaný, plní riadne školskú dochádzku a jeho výsledky sú na veľmi dobrej úrovni, zdravotná starostlivosť je mu taktiež zabezpečovaná. Vzťah otca s maloletým hodnotil na veľmi dobrej úrovni, trávia spolu voľný čas, počas prázdnin veľa cestujú. Kolízny opatrovník tiež uviedol, že nedisponuje informáciou, či sa matka podrobila psychiatrickej liečbe. S poukazom na vznesené obvinenie voči matke a závery znaleckého posudku vypracovaného v trestnom konaní považoval zákaz styku matky s maloletým za opodstatnený a aktuálne v jeho najlepšom záujme.

6. Generálna prokuratúra považovala dovolanie matky za nedôvodné. Argumentáciu dovolateľky o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu označila za nedôvodnú, keďže odvolací súd sa v rozhodnutí vysporiadal so všetkými relevantnými odvolacím námietkami matky. Zdôraznil, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, dovolateľka tak neprípustne predkladá v dovolaní vlastné hodnotenie skutkového stavu, ktorý podľa jej presvedčenia neodôvodňuje zverenie maloletého do osobnej starostlivosti otca, ani ostatné výroky rozhodnutia súdov. Podotkol, že právo na spravodlivý súdny proces neznamena právo účastníka konania byť úspešným pred súdom, ani právo vyjadriť sa k spôsobu hodnotenia dôkazov, resp. domáhať sa, aby sa súdy riadili výkladom právnych predpisov, ktorý prekladá účastník. K námietke pojednávania v neprítomnosti matky generálna prokuratúra uviedla, že oba súdy sa v odôvodneniach vysporiadali s touto námietkou, pričom s ich závermi sa stotožnila.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie matky nie je prípustné.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

9. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

11. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. Dovolateľka namietala existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k namietanej vade zmätočnosti.

14. Dovolateľka tvrdila, že súd prvej inštancie neprípustne pojednával dňa 13. novembra 2024 v jej neprítomnosti, hoci sa riadne ospravedlnila a predložila elektronicky vystavenú práceneschopnosť, čím je bola upretá možnosť klásť otázky znalcom predvolanému na toto pojednávanie.

15. Právo účastníka konania, aby jeho vec bola prejednaná verejne a v jeho prítomnosti, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol za žiadnych okolností konať a rozhodnúť v jeho neprítomnosti.

16. Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom relevantným v zmysle § 183 ods. 1 CSP spravidla vtedy, ak strane bráni zúčastniť sa na pojednávaní taká okolnosť, ktorá je podstatná (z hľadiska možnosti uskutočniť pojednávanie), nepredvídateľná (v tom zmysle, že strana nemohla vedieť, že nastane) a ospravedlniteľná (strana urobila všetko pre to, aby sa pojednávanie mohlo uskutočniť v jej prítomnosti, z objektívnych dôvodov to však nebolo možné). Dôležitosť dôvodu na odročenie termínu pojednávania skúma súd podľa konkrétnych okolností prípadu a môže ich preveriť len zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase posudzovania žiadosti o odročenie termínu pojednávania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Obo/19/2014, 1Cdo/359/2015, 3Cdo/1/2016, 9Cdo/248/2021 a ďalšie).

17. Od účastníka konania možno vždy spravodlivo požadovať, aby sa dal na ďalšom pojednávaní zastúpiť inou osobou, ak k odročeniu pojednávania prišlo v dôsledku jeho nepriaznivého zdravotného stavu (§ 183 ods. 2 druhá veta CSP).

18. Z rozhodovacej praxe odvolacieho súdu vyplýva, že zdravotný stav účastníka konania sa sám o sebe nepovažuje za dôvod na odročenie pojednávania, ak nebolo súdu preukázané vyjadrením ošetrojúceho lekára, že účastník konania nie je schopný zúčastniť sa pojednávania bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu (R 132/2014, sp. zn. 3Cdo/156/2018, 7Cdo/130/2012, I. ÚS 226/2018; obdobne k posúdeniu existencie dôležitého dôvodu pre odročenie pojednávania sp. zn. 4Cdo/145/2023, 6CdoR/10/2024, 9Cdo/341/2021, 9CdoR/17/2023 a ďalšie).

19. K námietke dovolateľky, že účasťou na pojednávaní by porušila liečebný režim počas svojej práceneschopnosti, sa vyjadril už súd prvej inštancie i odvolací súd (bod 74 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, bod 43 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) a dovolací súd sa s ich závermi stotožnil. Konania súdov vo veciach starostlivosti o maloleté deti sú osobitným druhom súdnych konaní, na ktoré sú kladené vyššie nároky z pohľadu čo najrýchlejšieho vydania rozhodnutia, neznesú odklad a súdy tak musia starostlivo zvažovať, či ten-ktorý návrh účastníka na odročenie pojednávania je skutočne opodstatnený a či odročenie pojednávania je vyvážené nielen záujmami a procesnými právami matky či

otca, ale predovšetkým či takýto postup zohľadňuje najlepší záujem dieťaťa na poskytnutí rýchlej a účinnej ochrany jeho práv. Dovolateľka neuviedla a nepreukázala žiaden dôvod, pre ktorý by od nej nebolo možné spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechala zastúpiť. Je zrejmé, že súd prvej inštancie už niekoľkokrát predtým odročoval pojednávanie z dôvodov na strane matky maloletého, a to pre kolízie s účasťou jej právnej zástupkyne na pojednávaniach na iných súdoch, ale aj z dôvodu práceneschopnosti matky maloletého (z tohto dôvodu bolo odročené pojednávanie dňa 17. júna 2024). V zmysle ustanovenia § 183 ods. 2 druhá veta CSP bolo teda možné od nej spravodlivo žiadať, aby sa na ďalšom pojednávaní dala zastúpiť inou osobou. Súd prvej inštancie informoval advokátku matky o neakceptovaní žiadosti o odročenie pojednávania ihneď v deň doručenia tejto žiadosti. Okrem toho z obsahu zápisnice z pojednávania z 13. novembra 2024 (č. l. 2592 súdneho spisu) vyplýva, že znalec sa na pojednávanie nedostavil, t. j. výsluch znalca sa nekonal, preto dovolateľke ani nemohlo byť fakticky upreté procesné právo klásť otázky znalcovi. Naviac, ako správne poznamenali súdy nižšej inštancie, matka maloletého musela vedieť, z akých dôvodov chce znalca vypočuť a aké otázky mu chce položiť, bol teda vytvorený aj dostatočný časový priestor na prípravu na tento výsluch. Z obsahu súdneho spisu tiež vyplýva, že znalecký posudok bol matke doručený a matka sa k nemu aj vyjadrila (č. l. 1717 súdneho spisu). Ani dovolací súd nezistil žiaden dôvod, ktorý by bránil tomu, aby tieto úkony za dovolateľku kvalifikovane uskutočnila jej splnomocnená zástupkyňa.

20. Postup súdu prvej inštancie, ktorý neodročil pojednávanie a konal v neprítomnosti matky, bol teda v súlade s procesnými predpismi, preto ním nemohlo dôjsť k zásahu do práva dovolateľky na spravodlivý súdny proces. Z uvedeného procesného postupu súdu prvej inštancie nevyplýva existencia vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

21. Dovolateľka ďalej namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie, vyhodnotenie všetkých dôkazov v jej neprospech a neobjektívny, zaujatý postup súdu v konaní.

22. Pokiaľ ide o tvrdenie dovolateľky o zaujatom postupe súdov, v tejto časti dovolateľka neuviedla žiadnu bližšiu konkretizáciu dôvodov, ktoré ju viedli k tomuto záveru a ktoré by dovolací súd mohol podrobiť prieskumu v rámci ustanovení o vylúčení sudcov z prejednávania a rozhodovania vecí podľa § 49 ods. 1 CSP. Pokiaľ dovolateľka vyjadrovala svoj nesúhlas s rozhodnutím súdov vo veci samej a napádala ich procesný postup v konaní alebo hodnotenie dôkazov, ktoré označila ako neobjektívne či zaujaté, dovolací súd tu odkazuje na ustanovenie § 53 ods. 3 CSP, v zmysle ktorého súd neprihliada na námietku zaujatosti týkajúcu sa okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti. Z tohto dôvodu sa dovolací súd uvedenou námietkou dovolateľky nemohol zaoberať ako námietkou zaujatosti resp. námietkou, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca.

23. Vo vzťahu k námietke hodnotenia dôkazov výlučne v neprospech dovolateľky dovolací súd uvádza, že hodnotenie dôkazov spôsobom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí, nemožno samo o sebe považovať za porušenie jeho procesných práv (sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017, 9CdoPr/8/2023). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval aj ústavný súd a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020). Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie a je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f)

CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanej veci nezistil.

24. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúca z čl. 15 Základných princípov CSP v spojení s § 191 CSP, vychádza z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Namietat' tak možno len úvahu súdu o výsledkoch dokazovania a ním prijaté závery z dôvodu, že vykonanému dokazovaniu nezodpovedajú a odporujú jeho výsledkom. V preskúmvanej veci však oba sudy vyhodnotili všetky vykonané dôkazy samostatne i v ich súhrne, ich úvaha je zrejmá z odôvodnení rozhodnutí a nie je v rozpore s výsledkami vykonaného dokazovania, ani zásadami formálnej logiky.

25. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je i právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Podľa ústavného súdu zjavná neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia všeobecného súdu je najčastejšie daná absenciou súvislosti právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaného prípadu, rozporom s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

26. V danom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP, stotožniac sa s jeho odôvodnením. Potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu vytvára s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie organickú (kompletizujúcu) jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovení § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania.

27. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme (čl. 4 základných princípov CMP). Záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú (čl. 5 základných zásad zákona o rodine). Spoločným znakom konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých teda je, že v týchto konaniach ide predovšetkým o záujem maloletých detí v zmysle čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa (uverejneného pod č. 104/1991 Zb., ďalej len „Dohovor“). Výsledkom týchto konaní by nemalo byť vyriešenie „sporu“ medzi účastníkmi konania, ale zabezpečenie výsledku konania, ktorý zodpovedá najlepšiemu záujmu maloletých.

28. Podľa ústavného súdu existuje široká zhoda - a to aj v medzinárodnom práve - na tom, že pri rozhodovaní orgánov verejnej moci týkajúcom sa maloletých detí musí byť ich najlepší záujem prvoradým hľadiskom rozhodovania (uznesenie ústavného súdu z 27. augusta 2020 sp. zn. I. ÚS 408/2020, m. m. II. ÚS 40/2019, III. ÚS 164/2020). Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v tejto súvislosti berie do úvahy, že posúdiť najlepší záujem dieťaťa v každom jednotlivom prípade je primárne úlohou vnútroštátnych orgánov, ktoré majú výhodu priameho kontaktu s dotknutými osobami.

29. Článok 3 odsek 1 Dohovoru zaručuje dieťaťu právo na posúdenie jeho najlepších záujmov a ich prvoradé zohľadnenie pri akýchkoľvek krokoch alebo rozhodnutiach, ktoré sa ho týkajú, tak vo verejnej, ako aj v súkromnej sfére. Toto právo vyjadruje jednu zo základných hodnôt Dohovoru. Výbor pre práva dieťaťa označil článok 3 ods. 1 za jednu zo štyroch základných zásad Dohovoru pre interpretáciu vykonávania všetkých práv dieťaťa a aplikuje ju ako dynamickú koncepciu, ktorá si vyžaduje posúdenie primerané konkrétnemu kontextu. Aj podľa Všeobecného komentára č. 14 (2013) o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu je pojem najlepší záujem dieťaťa nesmierne komplexný a jeho obsah treba stanovovať podľa konkrétnych prípadov. Ide o pojem pružný a adaptabilný. Z dôvodu

vnútornej dynamiky tohto pojmu ho treba definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa alebo detí, zohľadniť pritom ich osobný kontext, situáciu a potreby. Pri jednotlivých rozhodnutiach je potrebné posúdiť najlepší záujem dieťaťa a určiť ho vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa.

30. Záujem dieťaťa pri rozhodovaní o jeho právach predpokladá mať na zreteli najmä dva aspekty jeho záujmov. Na jednej strane stojí dikcia, že puto dieťaťa s jeho rodinou musí byť zachované, s výnimkou prípadov, keď sa rodinné prostredie ukázalo ako obzvlášť nevhodné. Z toho vyplýva, že rodinné väzby môžu byť prerušené len vo veľmi výnimočných prípadoch a je potrebné urobiť všetko pre zachovanie osobných vzťahov. Na druhej strane je v záujme dieťaťa zabezpečiť jeho rozvoj v zdravom prostredí a rodičia nesmú profitovať z takých opatrení alebo krokov, ktoré by v konečnom dôsledku poškodzovali zdravie a zdravý vývoj dieťaťa (napr. rozhodnutia EŠLP vo veciach Neulinger a Shuruk proti Švajčiarsku, Elsholz proti Nemecku, Maršálek proti Českej republike).

31. Z nálezu ústavného súdu z 2. apríla 2020 sp. zn. I. ÚS 378/2019 vyplýva, že súd musí záujem maloletého dieťaťa vyhodnocovať a zdôvodniť nielen mechanicky a formálne, ale s ohľadom na in concreto okolnosti spočívajúce v danosti prípadne v absencii nielen „technických“ podmienok na výchovu, starostlivosť a všestranný vývoj maloletého ale aj vzhľadom na emocionálne, či už pozitívne alebo negatívne väzby maloletého ku každému z rodičov, tobož, ak o kvalite týchto väzieb vypovedá nestranné znalecké posúdenie.

32. Podľa názoru dovolacieho súdu súdy nižších inštancií skúmali otázku najlepšieho záujmu dieťaťa v celej jej komplexnosti a odôvodnenie ich rozhodnutí je v tomto smere vyčerpávajúce, jasné a zrozumiteľné. Súdy vzali do úvahy všetky osobitosti konkrétnej veci zistené dokazovaním, teda aktuálnu životnú situáciu maloletého, jeho psychický stav, obdobie počas ktorého zabezpečovala osobnú starostlivosť o maloletého výlučne matka, správanie matky voči maloletému, manipuláciu maloletého matkou, postoj maloletého k matke i k otcovi, spôsobilosť otca na osobnú starostlivosť o maloletého, ako aj okolnosti sprevádzajúce súdne konanie, najmä odobratie maloletého rodičom a jeho pobyt v zariadeniach na ochranu detí. Z obsahu odôvodnenia rozsudkov oboch súdov niet pochyb o tom, čo viedlo súdy k záveru, že v najlepšom záujme maloletého je v danom čase práve zverenie do výlučnej osobnej starostlivosti otca a prečo bolo potrebné prijať aj krajné riešenie vo forme zákazu styku matky s maloletým.

33. Nie je možné prisvedčiť dovolateľke, že súdy pri tomto rozhodovaní vychádzali výlučne zo skutočnosti, že bolo proti nej vznesené obvinenie zo spáchania zločinu týrania blízkej a zverenej osoby voči maloletému a neriadili sa princípom prezumpcie neviny. Podstatné vo veci nebolo ani tak vznesenie obvinenia voči matke, ale skutkové okolnosti, ktoré vyplývali z vykonaných dôkazov a tiež zo znaleckých posudkov. Oba súdy starostlivo a veľmi dôkladne vyhodnotili všetky výsledky vykonaného dokazovania, vrátane vznesenia obvinenia voči matke, ktorú skutkovú okolnosť však posudzovali komplexne a v súhrne so všetkým, čo v konaní vyšlo najavo (znalecký posudok č. 5/2023, znalecký posudok č. 49/2023, správy Detského krízového Centra Náruč Žilina z 28. marca 2024, zo 14. mája 2024, z 21. mája 2024 a z 31. mája 2024, správy kolízneho opatrovníka zo 16. septembra 2024, z 25. septembra 2024, z 12. novembra 2024, výsluch H. F. R., znalkyne z odboru psychiatria a H. K. L., riaditeľa Detského krízového centra Náruč, výsluchy pracovníkov Centra pre deti a rodiny Pezinok a centra Náruč na pojednávaní dňa 10. júla 2024).

34. Je pravdou, že matka nebola právoplatne odsúdená, teda platí prezumpcia neviny matky vo vzťahu ku spáchaní zločinu týrania maloletého, avšak súdy v tomto konaní neposudzovali otázku jej viny a trestu, neobmedzili sa ani na samotné konštatovanie, že voči matke bolo vznesené obvinenie. Z bodu 101 na s. 82 až 85 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé, prečo súd zveril maloletého do osobnej starostlivosti otca, pričom hlavným dôvodom bolo správanie matky pred začatím súdneho konania a aj v jeho priebehu. Dokazovaním bolo preukázané manipulovanie matky s maloletým proti otcovi, ktoré viedlo k narušeniu vzťahu medzi maloletým a otcom, neschopnosť matky riešiť krízové situácie v rodine, psychiatrické liečenie v minulosti v spojení s nespoluprácou matky pri zisťovaní jej aktuálneho zdravotného stavu, ako aj negatívny dopad pôsobenia matky v čase jej osobnej starostlivosti

o maloletého na jeho zdravý psychický vývoj, zistený znaleckým dokazovaním. Z obsahu spisu pritom vyplýva, že situácia bola natoľko závažná, že musela byť riešená neodkladným opatrením súdu, a to zverením dieťaťa do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Bernolákovo, neskôr centra Náruč - pomoc deťom v kríze.

35. K námietke matky, že sa o maloletého riadne starala, dovolací súd zdôrazňuje, že starostlivosť rodiča v sebe zahŕňa nielen stránku materiálnu, finančné zabezpečenie maloletého, ale aj starostlivosť o jeho zdravý duševný vývoj, ktorá v jej prípade bola objektívne preukázaná ako nedostatočná, vedúca k deštruktívnym následkom na psychike maloletého a ohrozujúca zdravý duševný vývoj maloletého (znalecké posudky č. 5/2023 a č. 49/2023). Dovolací súd poukazuje aj na snahu súdu prvej inštancie vyriešiť situáciu iným menej invazívnym spôsobom, či už formou výchovného opatrenia a následne neodkladnými opatreniami. V dôsledku nespolupráce matky však uvedené nástroje nevedli k zlepšeniu situácie. Sama matka sa tak svojím správaním, ignorovaním závažnosti situácie, presadzovaním výlučne vlastného videnia situácie bez akéhokoľvek náznaku kritického postoja k svojmu správaniu, nateraz vzdala možnosti aspoň čiastočne zdieľať starostlivosť o maloletého s otcom.

36. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o zverení maloletého do osobnej starostlivosti otca a o zákaze styku matky s maloletým zohľadnil nielen závery znaleckého dokazovania, ale aj vyjadrenia kolízneho opatrovníka, a odborníkov, ktorí s maloletým pracovali a vyšetrovali ho. Dôležitou pre rozhodnutie súdov bola aj stabilizácia psychického stavu maloletého po jeho odobratí z osobnej starostlivosti matky a úprava vzťahu maloletého k otcovi, ktoré okolnosti taktiež preukazujú, že prijaté rozhodnutie súdov bolo v súlade s najlepším záujmom maloletého (opakovaný výsluch H. K. L., správy kolízneho opatrovníka zo 16. septembra 2024, z 25. septembra 2024, z 12. novembra 2024, z 19. marca 2025). Najlepší záujem maloletého za danej dôkaznej situácie musel prevážiť nad právom matky na výkon jej rodičovských práv voči maloletému.

37. K námietke dovolateľky, že súdy sa nezaoberali okolnosťami negatívneho vzťahu medzi maloletým a jeho otcom, dovolací súd poukazuje na bod 87 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, kde odvolací súd reagoval na obdobnú odvoláciu námietku dovolateľky, a tiež na body 81 a 102 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že nefunkčný vzťah medzi otcom a maloletým bol dôsledkom manipulácie zo strany matky. V znaleckom posudku č. 5/2023 súdny znalec hodnotil otca ako schopného mať maloletého v starostlivosti, pričom u neho nebolo zistené agresívne správanie a znalec považoval za vysoko nepravdepodobné, že by otec bol schopný sa k maloletému správať agresívne. Tiež uviedol, že aktuálne vo vzťahu k otcovi je maloletý v úplnej symbióze s matkou, t. j. nemá voči nemu svoje vlastné pocity, postoje, vníma ho len „cez matku“, čo je dôsledkom dlhodobého vplyvu zo strany matky. Z hľadiska perspektívy, resp. vývoja maloletého má však správanie matky voči nemu na neho podstatne viac škodlivý vplyv ako správanie otca (č. l. 1643-1644 súdneho spisu). Tvrdenia matky o otcovi maloletého tak neboli preukázané a oba súdy komplexne vyhodnotili tak vzťah otca a maloletého, ako aj jeho schopnosť postarať sa o maloletého. Podozrenia matky týkajúce sa otca nevyplyvali ani zo správ kolízneho opatrovníka po tom, ako bol maloletý zverený neodkladným opatrením do starostlivosti otca. Maloletý je i naďalej pod dohľadom kolízneho opatrovníka, ktorý hodnotil starostlivosť otca o maloletého ako dobrú, situáciu maloletého ako stabilizovanú a vzťah medzi nimi na veľmi dobrej úrovni. Matka vo vyjadrení k vyjadreniu kolízneho opatrovníka naznačovala zaujatosť pracovníkov ÚPSaR a ich údajný vzťah k otcovi, svoje stanovisko však založila len na sprostredkovanom svedectve tretích osôb o priateľskom vystupovaní pracovníkov ÚPSaR voči otcovi pri odoberaní dieťaťa, ktoré okolnosti nie sú spôsobilé objektívne preukázať zaujatosť kolízneho opatrovníka voči matke maloletého. Skutočnosť, že názor kolízneho opatrovníka nie je v súlade s názorom matky, nemôže byť automaticky dôvodom jeho zaujatosti. Ako už bolo vyššie uvedené, výsledky dokazovania preukázali, že otec je spôsobilý zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa a uvedený záver nemohli zvrátiť ani tvrdenia matky o zaujatosti kolízneho opatrovníka, pokiaľ neposkytla iné dôkazy svedčiace o opaku, t. j. o nespôsobilosti otca starostlivosť zabezpečiť.

38. Dovolaťka napadla dovolaním aj tú časť potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorej súdy rozhodovali o určení jej vyživovacej povinnosti k maloletému. Dovolanie však neobsahuje žiadne

konkrétne námietky voči tomuto výroku a jeho odôvodneniu, ktorými by sa dovolací súd mohol v rámci dovolacieho prieskumu zaoberať. Odvolací súd doplnil dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie (body 92 a 93 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie) v tejto časti tak, že spôsob určenia výživného bol vysvetlený dostatočne. Z odôvodnení je zrejmé, aké výdavky na maloletého považovali sudy za primerané a ako boli zistené majetkové pomery a príjmy oboch rodičov. Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že aj v tejto časti je odôvodnenie súdov nižšieho stupňa dostatočné a hodnotenie dôkazov logické.

39. K námietke dovolateľky, že sudy rozhodli v rozpore s § 24 ods. 5 zákona o rodine a výrokmi ich rozhodnutí bola prakticky (aj keď nie výslovne) pozbavená rodičovských práv, je potrebné uviesť, že sudy v prejednávanej veci rozhodovali o úprave výkonu rodičovských práv a povinností. V zmysle § 25 ods. 3 zákona o rodine súčasťou rozhodnutia súdu o úprave výkonu práv a povinností rodičov môže byť aj rozhodnutie o obmedzení styku maloletého dieťaťa s rodičom alebo o zákaze styku maloletého dieťaťa s rodičom. Takéto rozhodnutie je ale stále rozhodnutím, ktorým sa upravuje styk rodičov s dieťaťom a nemožno ho považovať za obmedzenie alebo pozbavenie rodičovských práv (R 96/1967, R 55/1996, R 43/2022, PL. ÚS 26/05). Vychádzajúc zo znenia výroku IV. rozsudku súdu prvej inštancie a z bodu 107 jeho odôvodnenia je možné prijať záver, že súd prvej inštancie rozhodoval podľa § 25 ods. 3 zákona o rodine, aj keď to nie je výslovne v odôvodnení uvedené. Rozhodnutie súdu v tomto výroku však je riadne odôvodnené z pohľadu najlepšieho záujmu dieťaťa, ktorý predstavuje zákonnú požiadavku pre vyslovenie zákazu alebo obmedzenia styku rodiča s dieťaťom v zmysle § 25 ods. 3 zákona o rodine. Súd prvej inštancie poukázal najmä na závery znaleckého dokazovania vypracovaného v trestnom konaní, z ktorých vyplynulo, že maloletý naplňa väčšinu psychologických znakov typických pre deti, ktoré sa stali obeťami týrania. Ďalej poukázal aj na názory znalca a odborníkov vyslovených v prejednávanej veci, ktorí takúto úpravu styku maloletého s matkou navrhovali, a tiež na skutočnosť, že po nariadení neodkladného opatrenia ešte počas prebiehajúceho súdneho konania bolo preukázané, že maloletý v starostlivosti otca a bez vplyvu matky prosperuje (bod 107 str. 87 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Uvedené odôvodnenie nadväzovalo na úvahy súdu vyslovené už v predchádzajúcej časti jeho odôvodnenia, viažuce sa k úprave zverenia maloletého do osobnej starostlivosti otca, preto nebolo potrebné podstatné zistenia a argumenty znova opakovať. Dovolací súd považoval toto odôvodnenie za dostatočné a hodnotenie dôkazov za logické.

40. To isté sa týka aj výroku o zastupovaní a spravovaní majetku maloletého. Sudy nižšej inštancie rozhodovali v rámci ustanovení § 24 a § 25 zákona o rodine o úprave rodičovských práv a povinností. Výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie o zastupovaní maloletého a správe jeho majetku otcom je závislým výrokom od výroku I. o zverení maloletého do osobnej starostlivosti otca. V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 v spojení s § 24 ods. 1 zákona o rodine tu sudy rozhodli, kto bude maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Toto rozhodnutie však nepredstavuje obmedzenie alebo pozbavenie rodičovských práv matky, iba nevyhnutnú úpravu ich výkonu súvisiacu so zverením maloletého do osobnej starostlivosti otca. Rozhodnutie o zastupovaní maloletého a správe jeho majetku je rozhodnutím týkajúcim sa úpravy rodičovských práv a povinností k dieťaťu v zmysle § 24 ods. 1 zákona o rodine. Najvyšší súd sa touto otázkou zaoberal v rozsudku z 31. marca 2022 sp. zn. 5Cdo/41/2022, publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. R 43/2022, kde vyslovil: „Pokiaľ súd pri úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva (§ 24 ods. 1 zákona o rodine) určí, že v bežných veciach bude maloleté dieťa zastupovať a jeho majetok spravovať ten z rodičov, ktorému súd zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti, nejde o obmedzenie alebo pozbavenie rodičovských práv druhého rodiča v zmysle § 38 ods. 2 a 3 zákona o rodine“. Aj ústavný súd vo svojom v uznesení sp. zn. III. ÚS 345/2015 uviedol, že vo vzťahu k právnej úprave obsiahnutej v ustanovení § 24 ods. 1 zákona o rodine nebolo úmyslom zákonodarcu obmedziť rodičovské práva v zmysle ustanovenia § 38 zákona o rodine, keď toto ustanovenie počíta iba so zásahom vyvolaným zverením dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, ktorý zužuje reálne možnosti výkonu rodičovských práv rodiča, ktorému nie je dieťa zverené do osobnej starostlivosti a ktorému okrem bežných vecí súvisiacich s osobnou starostlivosťou o dieťa ostávajú rodičovské práva v podstatných veciach v plnom rozsahu zachované.

41. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie matky v celom rozsahu procesne neprípustné, čo je dôvodom na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

42. Dovolací súd na záver zdôrazňuje, že rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno zmeniť alebo zrušiť, ak sa zmenia pomery (§ 121 CMP).

43. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP, pretože nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali aplikáciu výnimiek podľa § 54 a § 55 CMP.

44. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.